

A békekonferencia határozatai.

— Magyarország, Német-Ausztria, Jugoszlávia és a Cseh-Szlovák állam határai. —

Páris, május 30. A *Le Journal* írja: Az ötös tanács, amelynek tagjai a nagyhatalmak külügyminiszterei, tevékenyen dolgozik az új szerződések előkészítésén. Tegnap megállapította a cseh-szlovák állam és Ausztria határait. Jugoszlávia és Ausztria határára vonatkozó megállapodásokat visszaküldték a bizottsághoz, amely ugyanabban az időben foglalkozott ezzel a kérdéssel, mint a román határ kérdésével is. A bizottság sürgősen összeült és tegnap precíz határozatokat állapított meg Karinthia határának néhány bizonytalan pontjára nézve.

A *Matin* írja: Az öt külügyminiszter tanácsa felülvizsgálta a *Magyarországra vonatkozó azokat a területi klauzulákat, amelyeket a különböző bizottságok terjesztettek*

elő. Magyarország határai Romániával, Jugoszláviával és a cseh-szlovák állammal most már *véglegesen megvannak állapítva és ratifikálva*. Tegnap az ötös tanács újból összeült, hogy a bizottságoknak Ausztria határára vonatkozó jelentéseit tanulmányozza.

Páris, május 30. Az előzetes békeszerződés tervezete Ausztriától *öt milliárd frankot* követel aranyban.

A *Daily News* jelenti: A négyes tanács szakférfiai bevonásával az Ausztriának megszavazott katonai feltételekről tárgyalt. Az egyik információ szerint a feltételek hasonlóak lesznek a Németországnak megszabott feltételekhez. Követelni fogják a hadkötelezettség megszüntetését, a katonai létszám redukálását és a munició gyárak lezárását.

Hadisegélyre és munkaalkalmakra nem talál módot a tanács.

(Saját tudósítónktól.) A Hadigondozó Hivatal már hetek óta nem folyósítja a hadirokkantak és özvegyek segélyét, mert nincs pénze. Ezért a hivatal vezetője, dr. Pálfi József beadvánnyal fordult a Tanácshoz, amelyben elmondja, hogy a segélyért folyamodókat, akik a legnagyobb szükségben vannak, el kell utasítania a pénzhány miatt. Arra kéri a Tanácsot, gondoskodjék a hivatal pénzügyi szükségletéről addig is, amíg a hadirokkantak, özvegyek és árvák részére ismét folyósítani lehet majd az állami segélyeket. Ajánlja, hogy vagy a városi bélyegek jövedelmét fordítsák a segélyezésre, vagy jótékonyági adót vessenek ki. A Tanács állásfoglalása az, hogy a városi bélyegeket még ki sem bocsátották, ha pedig kibocsátják, akkor azok a város általános kiadásainak fedezésére lesznek szükségesek. Az adóztatást nem tartja célszerűnek a Tanács s a maga felelősségére nem akar újabb adót elrendelni. Arra utasítja a Hadigondozó Hivatalt, hogy jótékonyági akcióból gyűjtsön magának alapot.

Nem pénzsegélyt, hanem munkaalkalmak szerzését sürgetik ismét a keresetnélküli építőmunkások. Beadványukban elmondják, hogy a munkanélküliek állami segélyének elmaradása miatt a végső inségig jutottak. Kéri a Tanácsot, hogy kényszerítse a vagyonos háztulajdonosokat, akik most fölemelik a lakbéreket, a házaik kitartozására, továbbá, hogy a lebontásokból kikerülő anyagokból munkaházat építsenek. A Tanács válasza az, hogy nincsen olyan jogalap, amelyre tá-

maszkodva a háztulajdonosokat javításokra kényszeríteni lehetne. Szóba került az anyaghiány is, amely lehetetlenné teszi, hogy maga a város a kulturpalotát helyrehozza. Végül azt határozta a Tanács, hogy felhívja a háztulajdonosokat házaik önkéntes javítására. A lebontásokból kikerülő anyagokat illetően a Tanács szerint már megindult egy házépítési akció. Ácsok és építőmesterek 110 magánházat fognak építeni vert falakból.

Mind a két határozatból csak valami nagyon távoli, ködös biztatást kapnak a hadirokkantak, hadiözvegyek és a keresetnélküli munkások, amiből tudvalevőleg nem lehet megélni. Igaz, a polgármester többször mondta már, hogy a jelen viszonyok között ő, mint magyar ember sem ajánlhat mást a szerencsétlenek, minthogy vándoroljanak ki. De hova vándoroljanak? Fizetett munkásokat idegenből most sehol sem keresnek s amit legelőször kellett volna mondani, kivándorolni nem is lehet. Mi úgy gondoljuk, hogy főispáni hatáskörében a polgármester igenis elrendelhetné a jótékonyági adó kivetését s elrendelhetné azt is, hogy községek, nagyvagyongyűjtő emberek, akik a háborúban sokat szereztek, kényszerítenek a hosszú idő óta nem javított házaik tartozására. A mérszárnyon is lehetne segíteni. Ha szemet tudtak szerezni, akkor a mérszárny sem pótolhatatlan. De tegyenek valamit, cselekedjenek, mert a tétlenség, a rezignáció, a nagy óvatosság, a száraz aktaintézés módszere régesrég idejét multá.

lanul komoly ismeretével párosult.

Első rajzai és elbeszélései egy kész író, egy egész embert, egy biztos szemű és biztos kezű művészelket mutattak. És ami a legfőbb és legritkább: egy megállapodott, lecsúrt, érett világnézet konturjai bontakoztak ki ködös, szürke, nyomott atmoszférájú írásaiból. Ez a Gozsdu Elek egy nagy magányos tépelődő volt, egy prózaíró és elbeszélő Vajda János, erdők, mezők, a természet esődjének és egyedülvalóságának barátja, rokona, akinek érzékeny és sebzett lelke vígasztalást és nyugalmasztalást a nagy Pán ölében keresett és talált, a föld, esőndes Nirvanában. A nagy *nihil*, amely minden emberi akarat, vágy, ösztön és törekvés mélyén tátong, amely Turgenyev liráját is adja, a nagy nihil megbékítette őt az elmulással, a halál rokonává tette, mint Adyt. A *Köd* című regénye és a *Tantalus* című novellás könyve (milyen jellemző címek!) egy csapásra a legelső magyar elbeszélők sorába avatták Gozsdu Eleket, aki az élet és irodalom vásári zajától távol, a magyar vidéken buja a könyveket és erdőket és közben, különös véletlenségből még ugynevezett karriert is csinált, ügyész lett Temesvárott.

Keveset írt, mert sokat töprengett és vívódott, az élettel, önmagával, a lelke méhéből lelkezett témáival. Hamleti és Fauszti természet volt, jó, hogy polgári állást is vállalt, mert különben felkopott volna az álla, ha egész erejét és tudását legfőbb szenvedélyének, az irodalomnak szenteli. Nagyon erős ember lehetett, hiszen még az irodalomról is le tudott mondani és szokni, az irodalomról, erről a végzetes nárkótikumról, erről a veszedelmes ópiumról, amely egy Balzacot hosszú éjszakákon át várrasztóvá tette és Flaubertet lemondatta az életről egészen. Utoljára egy szokatlanul művészi elgondolású és ötvös finomsággal cizellált reneszansz-drámájával tűnt föl és tűnt le egyuttal Gozsdu Elek, *A féltessel*, amelyet a Nemzeti Színház mutatott be ugynevezett irodalmi sikerrel. Azóta, nagy idők óta mélyen hallgatott Gozsdu Elek, megölte a közönyt, vagy nem találta érdemesnek, hogy tovább beszéljen, ki tudná megmondani. Most visszazárt lelké az örök esőndbe, amelynek zenéjét hallgatta már e földön.

A másik érdemes magyar író, akinek elmulását jelentik Gozsduval ellentétben, egyike volt a legtöbbet dolgozó, a legtermékenyebb írónknak. Nagy mesemondó kedv élt benne, sok ötlet sziporkázott érdekes fejében, másfélezerrel több elbeszélést írt, több drámát, (az utolsót nemrég mutatták be) és a hírlapi cikkeknek egész garmadáját. Zöldi Mártonról van szó, a vidéki vándor színészellet legalaposabb és legaranyosabb kedélyű ismerőjéről, a humoros Lucianról, aki színésznek indult, író lett, közben titkár volt a Nemzeti Színháznál, igazgatta a Dalos Színházat, ahol — ritka ambíció nálunk — Offenbach finom vandevillejeit vitte színre, majd egészen az irodalomnak áldozta tehetségét, amely nehéz és keserves napi robotban mindig megőrizte fiatalos kedvét, rengeteg munkabírást. A *bohém* ember mellett a bünnös ember, az *uomo delinquente* érdekelte leginkább Zöldi Márton, e két különös fajtaról beszélnek legszívesebben és legszívesebben az írásai. A rövid, érdekes, tarka és csattanós tárcsa volt az ő valódi birodalma, írt néhány regényt is, de ezekben is novellista erőnyeit mutatja elsősorban.

Egy hatásos drámáját két leánya, Zöldi Vilma és Elza művészete és szeretete vitte meleg, szép sikerre legutóbb, a vidéken. Most kihullott a toll Zöldi Márton kezéből és vele a magyar irodalom egyik legbuzgóbb és legtermékenyebb munkása pihent el. *Klasszikus bűnperek* című humoros könyve ebben a nemben irodalmunk legsikerültebb művei közül való, sok tekintetben a humoros Karinty előfutárja.

Gozsdu Elek és Zöldi Márton: a magyar tragikus és vidám muzsa gyászolja őket; de életük karmája, a hatás, amit olvasóikra tettek, nem mulik el velük! *Juhász Gyula*,

Belvárosi Illatszertár

Kiss D. palota, Tóth Péterrel szemben.

Előkelő urinő lefekvés előtt

Kölni-víz

csakis eredeti csomagolását
használ.

Két magyar író.

A magyarságnak egy hasonlóan szomorú korszakában Arany János egy őszi bánaú versében kesereg arról, hogy halnak, halnak, egyre halnak, színe, java a magyarnak. Most is két derék és érdemes magyar ember és írói jelenség elmulásáról értesülünk azokból a gyér és közvetett tudósításokból, amelyek északról, délről, valahogyan hozzánk jutnak és szíven ütnek bennünket.

Az egyik rövid hír Gozsdu Elek halálát jelenti. Vajjon hányan vannak a mai olvasók közül, akik egész jelentőségében átérzik a gyászt, amely bennem kel ennek a már-már feledésbe merült névnek gyászkeretes említésére? Gozsdu Elek író volt, még pedig művésze a magyar írásnak, mi több, azok közül való, akiktől modern irodalmunk kezdetén a legnagyobb dolgokat és méltán a legkülömbeket várták. Gozsdu Elek, hogy tömören jellemezzem, annak idején, a hetvenes évek végén, a magyar Turgenyevnek indult. Széles és mély európai műveltség és érdeklődés élt benne, amely az emberi lélek örvényeinek, a sors rejtelseinek nálunk szokot-